

LEKKER(S) OP SCHOOL

Een onderzoek naar betaalbare, gezonde en duurzame maaltijden voor kleuters

WAT DEDEN WE?

Principe 1:

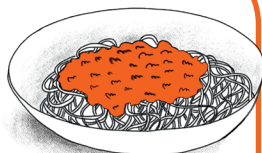
- ▶ volledig gratis (voorbehouden voor scholen met hoogste SES-%)
- ▶ kortingssysteem



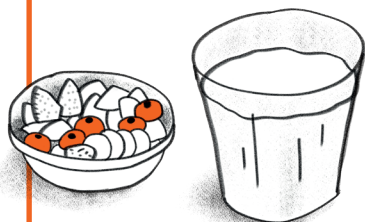
Principe 2:

We testten zowel:

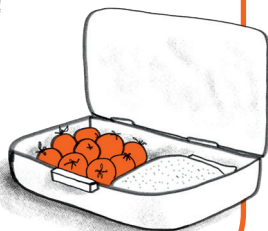
WARM
MIDDAGMAAL



10-UURTJE



GEPIMPT
BROODDOOS



WAT ONDERZOCHTEN WE?

- ▶ Welke positieve effecten hebben maaltijden op ontwikkelingskansen van kleuters en de beleving van kleuters en hun ouders?
- ▶ Wat zijn kritische succesfactoren voor de implementatie van de scenario's in de scholen?

WARME MAALTIJDEN

(Quasi-)gratis voor iedereen op school boven bepaalde concentratiegraad van kansarmoede

Subsidies van Federale Overheid en/of de Vlaamse Gemeenschap zijn noodzakelijk om dit aanbod te garanderen voor alle scholen waarbij concentratiegraad bv. hoger ligt dan het Vlaamse gemiddelde. Zolang de lokale overheid het voedingsaanbod zelf moet financieren, zal de drempel uit budgettaire noodzaak een stuk hoger liggen.

10-UURTJE EN PIMPEN VAN BROODDOZEN

Het 'verrijkingsscenario'

Dit kan algemene standaard zijn voor scholen die beneden de vastgelegde drempel vallen of waar infrastructureel het aanbieden van warme maaltijden niet mogelijk is.

SCENARIO'S MET SELECTIEVE KORTINGEN

Aantrekkelijk vanuit budgettair oogpunt en idee om te ondersteunen waar hoogste noden zijn, maar ook **minder effectief**:

- ▶ Take-up bij kinderen in kansarmoede ligt lager door stigmatisering, informatie- en administratieve obstakels.
- ▶ Meer kansrijke kinderen worden niet bereikt.
- ▶ Bijhorende administratieve lasten voor de scholen.
- ▶ Een schoolbrede, multicomponent benadering (met pedagogische visie over eetmoment als informeel leermoment, ouderbetrokkenheid en aangename eetcontext) is moeilijker te realiseren.

Kies je toch dit scenario, **vermijd** dan de **negatieve neveneffecten** (stigmatisering, rompslomp en daarmee samenhangende verminderde take-up) zoveel mogelijk door automatische toekenning van de kortingen, door bv. samen te werken met lokaal bestuur en Vlaams Agentschap voor Uitbetaling Groeipakket.

Scholen die een universeel aanbod voor alle kinderen voorzien en tegelijk schoolbreed inzetten op verschillende componenten (eetbeleving, sensibiliseren ouders, eet- en leerklimaat), hebben een duidelijk sterkere impact op armoedebestrijding, aanwezigheden, ouderbetrokkenheid, pedagogische effecten, bewustzijn van gezonde voeding en eetvaardigheden.

WAT ZIJN SUCCESVOORWAARDEN?

SUCCESVOORWAARDEN

INZAKE ONTWIKKELING VAN KINDEREN

- ▶ Experimenteer in het 'verrijkingsscenario' met het beste tijdstip voor het extra aanbod. Het 10-uurtje scoort hoog op de dimensie 'aanwezigheden'. Een **ontbijt** op school behoorde niet tot het LEOS experiment. Maar het wordt door de internationale literatuur aangeprezen om de schooldag te beginnen omwille van positieve effecten voor kinderen die zonder ontbijt naar school komen en stijging in tijdige aanwezigheden.
- ▶ Vul schoolmaaltijden in als een **pedagogisch moment**: kies ervoor om ze met de **eigen klasgroep** en binnen de **onderwijstijd** te nuttigen. Dit heeft de grootste effecten op de ontwikkeling van kinderen.
- ▶ Zorg voor een **dagelijks aanbod en gebruik van maaltijden** als onderdeel van het pedagogisch project. Regelmaat stimuleert een maximale take-up en zorgt voor meer oefenkansen tot proeven, wat leidt tot een meer gezonde inname van voedsel.

SUCCESVOORWAARDEN

INZAKE OPNAME VAN GEZONDE VOEDING

- ▶ Overweeg ook '**lekker**' in beslissingen omtrent de leverancier omdat dit ook deelname beïnvloedt. Het eten van korte-keten en sociale economie cateraars wordt als lekkerder ervaren.
- ▶ Voorzie **voedingsadviezen** voor jonge kinderen bij het aanbieden van de verschillende scenario's.

SUCCESVOORWAARDEN

BIJ DE IMPLEMENTATIE VAN ELK SCENARIO

- ▶ Zorg voor een draaiboek en een **aanspreekpunt** om scholen te ondersteunen bij de opstart. Ondersteun scholen rond aanbestedingen, leverancier, keuze aanbod voeding en menu, en andere vragen rond logistiek vanuit lokaal bestuur, LOGO, gespecialiseerde NGO's, netwerkorganisaties en/of ondersteuningsdiensten van de onderwijskoepels.
- ▶ Lever de scholen **eenvoudige monitoring tools** en investeer in hun datageletterdheid, zodat ze ook de effecten kunnen meten van hun inspanningen.

POSITIEVE ONDERZOEKSBEVINDINGEN SLUITEN AAN BIJ INTERNATIONALE LITERATUUR

De internationale literatuur reikt overtuigende argumenten aan: de sociale kosten-baten analyse van schoolmaaltijden in de VS (Rockefeller Foundation, 2021) toont aan dat **de baten ervan voor de gemeenschap als geheel minstens het dubbele bedragen van de kosten.**

Door

- ▶ Een betere **gezondheid** bij kinderen en later op volwassen leeftijd,
- ▶ Het doorbreken of voorkomen van **armoede** via meer gelijke onderwijskansen,
- ▶ Minder kosten en meer **welvaart** op lange termijn.

De budgettaire terugverdieneffecten komen ten goede aan de ruimere gemeenschap. Een (co)financiering door de Vlaamse Gemeenschap en de Federale Overheid is vanuit welvaartseconomisch oogpunt een logische piste.

DE HANDEN IN ELKAAR SLAAN: EEN BELEID UIT 3 COMPONENTEN

Lekker(s) Op School toont dat **een beleid gericht op gezonde voeding op school bestaat uit**

- ▶ financiële ondersteuning
- ▶ logistieke ondersteuning
- ▶ het ondersteunen van een gezond, pedagogisch (en didactisch) eetklimaat.

De materiële aspecten zijn slechts een deel van het verhaal. Een goedkoop aanbod is een noodzakelijke maar nog niet voldoende voorwaarde voor de participatie van kansarme gezinnen. Zet ook in op actieve promotie, informatie en sensibilisering van **ouders**. Houd rekening met de diversiteit van ouderlijke bezorgdheden omtrent wat en hoeveel hun kleuters eten, allergieën, cultuur-gerelateerde verschillen en (vrees voor) stigmatistering die potentiële barrières vormen om het aanbod op te nemen.

Een integrale strategie vergt **samenwerking** tussen verschillende **beleidsdomeinen** (onderwijs, welzijn en gezondheid, economie...) en **bevoegdheidsniveaus** (lokaal, Vlaams en federaal).

Meer info:

